

12. lekce (Bartoňkova skripta)

1. Doplňte tabulku

	indikativ perfekta	indikativ plusquamperfekta	indikativ futura II.
<i>laudās</i>	<i>laudavisti</i>	<i>laudaveras</i>	<i>laudaveris</i>
ducunt			
conditur			
iaciuntur			
perficimus			
defendis			
mutaris			
traheris			
adest			
respondent			
fugitis			
defenditur			
expellitur			
potestis			

2. Přeložte slovesné tvary

poslal
posílal
dříve poslal
pošle
posílá
bude posílat
až /dříve pošle
že poslal

byl poslán
byl posílán
dříve byl poslán
bude poslán
je posílán
bude posílán
až bude poslán
že byl poslán

ptáme se
zeptáme se
zeptali jsme se
dříve jsme se zeptali
ptát se
až/dříve se zeptáme
ptali jsme se
že se zeptala

jsme dotazováni
budeme dotázáni
byli jsme dotázáni
dříve jsme byli dotázáni
být dotazován
až budeme dotázáni
byli jsme dotazováni
že byla dotázána

přiváděla jsi
přivádíš
přivedla jsi
že jsi přivedla
budeš přivádět

byla jsi přiváděna
jsi přiváděna
byla jsi přivedena
že jsi byla přivedena
budeš přiváděna

ta, která přivádí
dříve jsi přivedla
dříve budeš přivádět
přivádět

ta, která byla přivedena
dříve jsi byla přivedena
dříve budeš přiváděna
být přiváděna

puer locutus
urbs condita
res amissa

puer locutus est
urbs condita est
res amissa est

3. Doplňte vhodný slovesný tvar

1. Librum, quem pater mihi (*dare*) _____, legi.
2. Librum, quem pater mihi (*dare*) _____, lego.
3. Librum, quem pater mihi (*dare*) _____, legam.
4. In domo, quam pater meus (*exstruere*) _____, vivo.
5. In domo, quam pater meus (*exstruere*) _____, vixi.
6. In domo, quam pater meus (*exstruere*) _____, vivam.
7. Cum ille rosam (*videre*) _____, ver incipere arbitratur.
8. Cum ille rosam (*videre*) _____, ver incipere arbitratur.
9. Cum ille rosam (*videre*) _____, ver incipere arbitrabitur.
10. Hostes terga verterunt quod nostros superare non (*posse*) _____.
11. Si te loquentem cum amico illo improbo (*videre*) _____, poena te afficiam.
12. Cum duo (*facere*) _____ idem, non est idem.
13. Cives urbem suam, quae ab hostibus (*oppugnare*) _____, defendebant.
14. Senatus decrevit ut consules (*dare operam*) _____, ne quid detrimenti¹ res publica caperet.
15. Caesar se animal, quod unum cornu (*habere*) _____, vidisse scribit.
16. Interrogate illum senatorem, cui omnia a legatis (*nuntiare*) _____.
17. Cum magistrum iratum (*videre*) _____, timebam.
18. Cum matrem tuam (*videre*) _____, omnia quae (*facere*) _____, ei nuntiabo.
19. Cum illo die naves ad portum (*appropinquare*) _____, incolae urbis in portum venerunt, ut optimas res emere possent.
20. Cum naves ad portum (*appropinquare*) _____, incolae urbis semper in portum veniebant et nautas salutabant.
21. Faciemus quae nobis a maioribus natu (*imperare*) _____.
22. Me (*ille orare*) _____, ut ei obviam veniam.

¹ detrimentum, i, n. „škoda“, „újma“

4. Vymyslete vhodnou odpověď²

1. Quis tecum ad nos veniet?
2. Cuius est hic liber?
3. Ubi heri cum amicis fuisti?
4. A quo hoc carmen scriptum est?
5. Quo properatis, pueri?
6. Quid novi in familia vestra est?
7. Cui homines libenter parent?
8. Cuius rei semper memores estis?
9. Cur amicis in periculis non affuisti?
10. De qua re in hac fabula narratur?
11. Quid de me amicis narrabis?
12. Quem in foro vidisti?
13. Quot naves aedificatae sunt?
14. Cui est hic puer similis?
15. Utra manu melius scribis?
16. Unde ad nos venerunt?

5. Doplňte tážací částici (v případě více možností vysvětlete rozdíly)

1. _____ omnia _____ scire possumus?
2. _____ liberos _____ in silva relinquere potuit?
3. _____ quid _____ libertate maius est?
4. _____ comisisti _____ ea scelera an non?
5. _____ negare _____ audes?³
6. _____ poterit _____ domus restitui?⁴
7. _____ haec _____ omnia facere coactus est?
8. _____ quid _____ facere aut dicere possumus? Minime.
9. _____ vides _____ illum navem? Video.

6. Doplňte tážací zájmeno nebo příslovce podle smyslu

1. _____ a iudice condemnatus est?
2. _____ iste magistratus loquebatur?
3. _____ consul melius rem geret? Titus Clodius.
4. _____ tibi dabunt?
5. _____ hostiae sacrificabantur? Dis deabusque.
6. _____ patres matresque timent? Pueris.
7. _____ consilio utebatur? Meo quidem consilio.

² Věty převzaty z: Blažek, F. Latinská cvičebnice. II. díl. Plzeň : Veset, 1994. s. 52n.

³ Cic., Catil., 1, 8

⁴ Cic., Att., 3, 15, 6

8. _____ puer verebaris?

7. Přeložte následující věty a doplňte odpověď

1. Num quis Pisoni est adsensus? (Cic., Att., 16, 7, 7)
2. Num quid simile populus Romanus audierat aut viderat? (Cic., Lael., 41, 62)
3. Utrum hoc est confirmare militum animos an debilitare uirtutem? (Cic., Phil., 5, 4)
4. Num quis eo testamento, quod pater familias ante fecit quam ei filius natus est, hereditatem petit? (Cic., De orat., 1, 241)
5. 'Quid? totam domum num quis alter praeter te regit?' (Cic., rep., 1, 61)
6. Num quis horum miser hodie (est)? (Cic., Tusc., 1, 37)
7. Utrum hoc bellum non est, an est tantum bellum quantum numquam fuit? (Cic., Phil., 8, 7)
8. Num quis nostrum miratur si solis effigiem in aliquo fonte aut placido lacu uidit? (Sen., nat., 1, 11)
9. Utrum hoc tantum crimen praetermittes an obicies? (Cic., Div. in Caec., 31, 16)
10. Nonne multa mei testes quae tu scis nesciunt? (Cic., Verr. II, 2, 24)
11. Isti laudatores tui nonne testes mei sunt? (Cic., Verr. II, 4, 19)
12. Quid? D. Brutum nonne omnibus sententiis semper ornavi? (Cic., Phil., 11, 36)
13. Nonne cernitis ex uno fonte omnia scelera manare? (Cic., Phil. 13, 36)
14. Lacrimae nonne te nostrae movent? (Sen., Phaedr., 880)
15. Potestne in tam divorsis (= diversis) mentibus pax aut amicitia esse? (Sall., Iug., 31, 24)
16. Num quis igitur quicquam decernit invitus? (Cic., Tusc., 3, 27)

17. Estne hoc illi dicto atque facto simillimum? (Cic., S. Rosc., 34,14)

18. Utrum hostem an vos an fortunam utriusque populi ignoratis? (Liv. 21, 10, 6)

8. Spojte věty s použitím vhodných spojovacích výrazů, časů a způsobů

1. Pater mihi tres libros emit. Omnes brevi legi.

2. Reges male regnabant. Romani reges expulerunt.

3. Centum res inutiles habeo. Eas res in foro emi.

4. Haedui a Caesare populoque Romano destituti sunt. Haedui id querebantur.

5. Tu me adiuuabis. Ego te adiuuabo.

6. Coniuratio patefacta est. Coniurati a consulibus poena affecti sunt.

7. Incolae urbis domos suas restituerunt. Illae domus incendio deletae sunt.

8. Ne in rebus adversis animum demittas! Id saepe te rogabam.

9. In eam regionem venias. Ibi montes altos et pulchros videbis.

10. Poena affecti sunt. Iniuriam magnam tibi fecerunt.

11. Homines in bello multa mala passi sunt. Id non ignoro.

12. Canes suos occidere coactus est. Eius canes multos homines momorderunt.

9. Nahrad'te participium vztažnou větou

1. Ille dux milites suos hortatus proelium commisit et hostes vicit.

2. Duces milites suos hortantes saepe hostes vincebant.

3. Homines ex oculis laborantes⁵ saepe adiuuate!

⁵ *laboro e* + abl. „trpět na něco / něčím“ (např. o nemoci)

4. Caesar inimicis victis pepercit et omnibus indulsit.
5. Inimici ante portam clausam stabant et intrare non poterant.
6. Orator de miseria incolarum provinciae locutus a nonnullis reprehensus est.
7. Omnes cives domus suas relinquebant et ex urbe deleta et incensa fugiebant.

10. Přeložte do latiny

1. Kdykoliv mu uškodili, odpustil jim.
2. Tvrdili, že každý je svého štěstí strůjce (*faber, bri, m.*).
3. Galové prosili Caesara, aby se nepřibližoval k území Germánů.
4. Je známo, že nic není rychlejší než světlo.
5. Cožpak si myslíš, že nějaký živočich, který má krev, může být bez srdce?
6. Nikdo mě nepřesvědčí, abych tvrdil, že jsem tu věc neslyšel.
7. Je známo, že po občanské válce měli lidé velký hlad.
8. Kdykoliv od tebe dostanu dopis (dopis od tebe, tj. „tvůj dopis“), napíšu ti.
9. Cožpak nevíš, že jsem to všechno udělal kvůli (*causā + gen.*) svým spoluobčanům?
10. Cožpak si někdo myslí, že nějaký římský básník předčil Homéra?
11. Nevěřím jim, protože teď tvrdí to, co tehdy popřeli.
12. Je tvoje sestra více podobná matce nebo otci?
13. Když vyjde slunce, raduji se.
14. Když byli spojenci Římanů zle tísněni nepřáteli, poslal jim římský vojevůdce dvě legie, aby mohli nepřátele překonat.

11. Hledání zdánlivě podobných tvarů

1. Najděte slovesa, která jsou zakončena na *-eram*, *-eras*, *-erat* atd., ale nejedná se o plusquamperfektum.

Příklad: *vulneras* „zraňuješ“ od *vulnerō*, *āre*, *āvī*, *ātum*.

2. Najděte slovesa, která jsou zakončena na *-ero*, *-eris*, *-erit* atd., ale nejedná se o futurum II.